

# Predictibilitatea fiscală a mediului de afaceri românesc, cuantificată prin analiza instabilității legislative și a impactului economic: o abordare descriptiv-analitică

Ana Maria LITVINCHEVICI<sup>a</sup>, Antoanela SĂVESCU (IȚCO)<sup>b</sup>, prof. univ. dr. Veronica GROȘU<sup>c</sup>,  
lect. univ. dr. Cristina Gabriela COSMULESE<sup>d</sup>, Florin–Cornel POPOVICI<sup>e</sup>

<sup>a</sup> Suceava

<sup>b, c, d</sup> Universitatea „Ștefan cel Mare” din Suceava

<sup>e</sup> Universitatea de Vest din Timișoara

E-mail autor corespondent: [gabriela.cosmulese@usm.ro](mailto:gabriela.cosmulese@usm.ro)

## Abstract

*Legislative instability in Romania has generated an unpredictable fiscal environment, affecting the business sector's ability to make sustainable and compliant decisions. The study examines the Romanian fiscal framework over the period 2020–2024, adopting a descriptive-analytical and documentary approach, combined with the analysis of key macroeconomic indicators. The construction, tourism, and cross-border operations sectors are examined as vulnerable areas, particularly exposed to fiscal policy volatility. The findings highlight the adverse effects of fiscal instability on investment decisions, employment dynamics, and tax compliance. The conclusions support the need to strengthen legislative predictability and to use empirical evidence in designing balanced, transparent, and economically grounded fiscal policies in Romania.*

**Keywords:** fiscal predictability, economic effects, legislative instability, taxes and fees

**Termeni-cheie:** predictibilitate fiscală, efecte economice, instabilitate legislativă, impozite și taxe

**Clasificare JEL:** E62, H20, K34, M40, E61, O43

**To cite this article:** Litvinchevici, A.M., Săvescu (Ițco), A., Grosu, V., Cosmulese, C.G., Popovici, F.–C. (2025), *Predictibilitatea fiscală a mediului de afaceri românesc, cuantificată prin analiza instabilității legislative și a impactului economic: o abordare descriptiv-analitică*, CECCAR Business Review, N° 12, pp. 27–40, <http://dx.doi.org/10.37945/cbr.2025.12.04>

## 1. Introducere

Un sistem fiscal stabil și coerent reprezintă o condiție fundamentală pentru asigurarea unui climat investițional predictibil și consolidarea încrederii mediului de afaceri. În România, principiul predictibilității impunerii este definit de art. 3 din Legea nr. 227/2015 privind Codul fiscal, cu modificările și completările ulterioare. Cu toate acestea, evoluțiile legislative recente îl contrazic în mod frecvent. În perioada 2020–2024 au fost adoptate peste o sută de modificări legislative cu impact asupra taxelor, impozitelor și contribuțiilor sociale, generând un cadru fiscal caracterizat prin volatilitate și dificultăți privind conformarea pentru contribuabili.

Deși literatura economică abordează relația dintre fiscalitate și climatul investițional, cercetările care analizează explicit corelația dintre instabilitatea legislativă, evoluțiile macroeconomice și efectele lor asupra sectoarelor vulnerabile din România sunt limitate, aspect ce justifică necesitatea unei evaluări integrate. În

acest context, articolul de față examinează instabilitatea fiscală și consecințele sale asupra mediului economic și activității profesioniștilor contabili. Modificările legislative recente — precum Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 13/2021 (care a majorat plafonul pentru aplicarea sistemului TVA la încasare), Ordonanța Guvernului nr. 16/2022 (care a introdus modificări substanțiale ale Codului fiscal), Legea nr. 296/2023 (care a actualizat cotele de TVA aplicabile de la 1 ianuarie 2024) și Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 156/2024 (care prevede majorări de contribuții și măsuri de consolidare bugetară aplicabile imediat) — au impus adaptări rapide în sfera contabilă și au diminuat capacitatea firmelor de a-și planifica în mod sustenabil activitatea. Actualitatea problematicii este confirmată de adoptarea în anul 2025 a două pachete legislative majore (Legea nr. 141/2025 și cinci legi conexe), arătând că instabilitatea fiscală rămâne o realitate persistentă, cu impact direct asupra mediului de afaceri. Astfel, articolul de față urmărește să răspundă la două întrebări esențiale: (1) *În ce măsură volatilitatea legislativă afectează capacitatea companiilor de a lua decizii sustenabile și conforme?*, respectiv (2) *Care este impactul acesteia asupra principalilor indicatori macroeconomici și asupra sectoarelor economice vulnerabile?*

Originalitatea demersului constă în integrarea a trei niveluri analitice complementare: (i) cartografierea modificărilor fiscale adoptate în intervalul 2020–2024; (ii) corelarea acestora cu evoluția indicatorilor macroeconomici; și (iii) analiza sectorială aplicată în cazul construcțiilor, turismului și operațiunilor transfrontaliere, domenii sensibile în mod tradițional la politica fiscală.

Metodologia utilizată este una descriptiv-analitică, bazată pe analiza documentară a legislației adoptate în perioada 2020–2024, corelată cu date statistice macroeconomice furnizate de Institutul Național de Statistică (INS), Comisia Europeană (CE) și Fondul Monetar Internațional (FMI). Analiza oferă astfel o perspectivă aplicată mecanismelor economice și poate constitui un punct de referință pentru fundamentarea unor politici fiscale orientate spre predictibilitate și evaluarea impactului.

## 2. Metodologia cercetării

Analiza utilizată în acest studiu este una descriptiv-analitică, fiind construită pe baza cercetării documentare a modificărilor fiscale adoptate în România în perioada 2020–2024. Acest interval a fost selectat deoarece concentrează atât anumite șocuri exogene (pandemia de COVID-19, criza energetică, inflația accelerată), cât și intensificarea reformelor fiscale, ceea ce îl face relevant pentru observarea manifestărilor instabilității legislative. Setul de date utilizate pentru analiză include:

- acte normative pentru modificarea Codului fiscal și a legislației conexe publicate în Monitorul Oficial;
- statistici macroeconomice și sectoriale furnizate de INS;
- rapoarte și prognoze ale CE și FMI;
- comunicate ale administrației fiscale și opinii instituționale (de exemplu, ale Consiliului Fiscal).

Așa cum am precizat, cercetarea a fost realizată în trei etape metodologice complementare: (1) cartografierea legislativă, constând în identificarea, clasificarea și interpretarea modificărilor fiscale din perioada analizată; (2) corelarea macroeconomică, prin observarea evoluției PIB, inflației și șomajului în raport cu episoadele de instabilitate fiscală; și (3) evaluarea sectorială, concentrată asupra construcțiilor, turismului și operațiunilor transfrontaliere. Selecția acestor trei sectoare este justificată prin sensibilitatea lor tradițională la politica fiscală.

✓ Construcțiile au beneficiat de facilități fiscale semnificative, care au fost ulterior eliminate, ceea ce permite observarea efectelor asupra ocupării forței de muncă și investițiilor.

✓ Turismul este un sector volatil, cu o puternică dependență de regimul fiscal aplicat în cazul consumului și veniturilor disponibile.

✓ Operațiunile transfrontaliere reflectă gradul de integrare economică și sunt influențate direct de armonizarea fiscală europeană, digitalizarea fiscalității și costurile administrative asociate conformării.

Metoda de realizare a analizei a rezultat astfel din triangularea surselor legislative cu evoluțiile statistice și interpretarea comportamentelor economice ale sectoarelor selectate. Această abordare permite evaluarea conexiunilor dintre instabilitatea fiscală, performanța macroeconomică și vulnerabilitatea sectorială, generând premise relevante pentru formularea unor recomandări de politici publice orientate spre predictibilitate și susținabilitate.

### 3. Analiza cadrului legislativ în contextul instabilității fiscale

Instabilitatea legislativă din domeniul fiscal a devenit una dintre cele mai semnificative provocări ale economiei românești. Adoptarea frecventă de ordonanțe de urgență și legi cu aplicabilitate imediată a condus la un ritm accelerat al modificărilor cadrului normativ. În acest context, analiza cadrului legislativ nu evidențiază doar numărul ridicat de modificări, ci și caracterul lor prociclic, lipsa unui calendar predictibil și impactul direct asupra contribuabililor și profesioniștilor contabili.

#### 3.1. Cadrul general

Potrivit art. 3 din Codul fiscal, principiul predictibilității impunerii asigură „stabilitatea impozitelor, taxelor și contribuțiilor obligatorii, pentru o perioadă de timp de cel puțin un an, în care nu pot interveni modificări în sensul majorării sau introducerii de noi impozite, taxe și contribuții obligatorii”. În același timp, art. 4 prevede ca modificările de natură fiscală să fie aplicate după cel puțin șase luni de la publicare și de regulă de la începutul anului fiscal următor (asupra Codului fiscal, Normelor metodologice de aplicare a Codului fiscal și Codului de procedură fiscală). Totuși, în perioada analizată acest principiu a fost sistematic ignorat, fiind adoptate numeroase acte normative care au modificat succesiv Codul fiscal și normele metodologice aferente.

Pentru o mai bună înțelegere a contextului fiscal din perioada avută în vedere, este relevantă analiza volumului modificărilor legislative succesive cu impact asupra taxelor, impozitelor și contribuțiilor sociale (Figura 1).

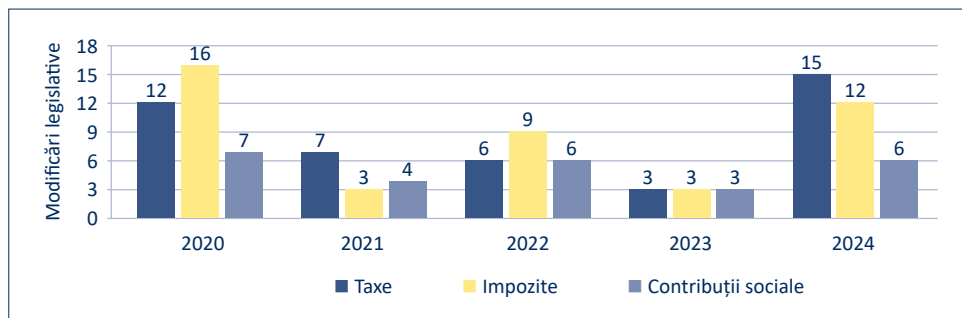


Figura 1. Dinamica modificărilor legislației fiscale cu privire la taxe, impozite și contribuțiile sociale în perioada 2020–2024

**Sursa:** Prelucrare proprie pe baza datelor furnizate de buletinele informative fiscale publicate de ANAF

Datele prelucrate evidențiază un total de 112 intervenții legislative cu impact direct asupra taxelor, impozitelor și contribuțiilor. Acestea au fost determinate de factori interni (nevoia de consolidare bugetară) și externi (criza sanitară generată de pandemia de COVID-19, instabilitatea geopolitică provocată de conflictul din Ucraina, criza energetică, inflația ridicată). Rezultatul este un cadru fiscal complex, impredictibil, cu implicații directe asupra deciziilor investiționale și practicilor contabile.

Pentru a sintetiza modificările legislative din perioada analizată, Tabelul 1 prezintă principalele intervenții fiscale pe ani și domeniile vizate. Datele relevă utilizarea frecventă a ordonanțelor de urgență și ritmul accelerat al intervențiilor succesive asupra Codului fiscal și legislației conexe.

Tabelul 1. Acte normative în domeniul fiscal adoptate în perioada 2020–2024  
(o selecție a principalelor modificări)

Anul	Acte normative	Domenii fiscale vizate	Observații privind impactul
2020	OG nr. 6/2020, OUG nr. 33/2020, OUG nr. 48/2020, HG nr. 340/2020, OUG nr. 99/2020, Legea nr. 131/2020, Legea nr. 248/2020, Legea nr. 296/2020, OUG nr. 226/2020, Legea nr. 263/2020, OUG nr. 1/2020, HG nr. 248/2020, OUG nr. 29/2020, OUG nr. 69/2020, OUG nr. 62/2020, OUG nr. 68/2020, Legea nr. 62/2020, Legea nr. 68/2020, Legea nr. 104/2020, Legea nr. 153/2020, OUG nr. 153/2020, OUG nr. 181/2020, Legea nr. 230/2020, Legea nr. 239/2020, Legea nr. 241/2020, OUG nr. 30/2020, OUG nr. 32/2020, OUG nr. 132/2020, OUG nr. 226/2020	<ul style="list-style-type: none"> <li>• TVA (ajustări, facilități, derogări);</li> <li>• Impozitele directe (pe profit, pe venit, impozitele locale);</li> <li>• Contribuțiile sociale (contribuția de asigurări sociale, contribuția de asigurări sociale de sănătate, contribuția asiguratorie pentru muncă — amânări, derogări);</li> <li>• Accizele (modificări procedurale și declarative prin HG și legi anexe);</li> <li>• Procedurile fiscale (măsuri referitoare la eșalonări, amânări, bonificații, controale);</li> <li>• Măsuri speciale cu impact fiscal ca urmare a pandemiei de COVID-19 (OUG nr. 29/2020, OUG nr. 30/2020, OUG nr. 32/2020).</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Introducerea unor măsuri de sprijin excepționale în contextul pandemiei de COVID-19;</li> <li>• Reducerea presiunii privind lichiditatea firmelor prin amânarea obligațiilor fiscale și acordarea de facilități;</li> <li>• Creșterea complexității administrative prin ajustări repetate ale TVA, accizelor și regimului contribuțiilor sociale;</li> <li>• Lipsa unui calendar predictibil și volatilitate ridicată în domeniul obligațiilor declarative și de plată.</li> </ul>
2021	OUG nr. 13/2021, OUG nr. 19/2021, OUG nr. 59/2021, OG nr. 8/2021, HG nr. 928/2021, Legea nr. 286/2021, Legea nr. 287/2021, Legea nr. 291/2021, HG nr. 409/2021, OUG nr. 130/2021	<ul style="list-style-type: none"> <li>• TVA (TVA la încasare, regimul OSS (One Stop Shop), comerțul electronic intracomunitar);</li> <li>• Impozitele directe (pe profit, pe venit, pe veniturile microîntreprinderilor);</li> <li>• Contribuțiile sociale (CAS, CASS, CAM — clarificări și excepții);</li> <li>• Fiscalitatea internațională și operațiunile transfrontaliere;</li> <li>• Procedurile fiscale și raportarea (armonizarea cu cerințele Uniunii Europene).</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Sprijinirea redresării economice postpandemice prin ajustări ale regimului privind TVA și ale impozitării IMM-urilor;</li> <li>• Îmbunătățirea lichidității entităților prin extinderea plafonului pentru aplicarea TVA la încasare (OUG nr. 13/2021);</li> <li>• Alinierea legislației fiscale naționale la cerințele UE (introducerea OSS prin OUG nr. 59/2021);</li> <li>• Menținerea unui grad ridicat de instabilitate legislativă.</li> </ul>
2022	OUG nr. 20/2022, OUG nr. 85/2022, OG nr. 16/2022, OG nr. 4/2022, HG nr. 1.106/2022, OUG nr. 130/2022, Legea nr. 322/2021, OUG nr. 11/2022, Legea nr. 72/2022, Legea nr. 135/2022, OUG nr. 67/2022, Legea nr. 252/2022, OG nr. 37/2022	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Restrângerea cotelor reduse, ajustări ale bazei impozabile);</li> <li>• Impozitele directe (pe profit, pe venit, pe veniturile microîntreprinderilor);</li> <li>• Contribuțiile sociale (CAS, CASS, CAM — facilități și plafonări sectoriale);</li> <li>• Accizele și taxele indirecte;</li> <li>• Regimul facilităților fiscale sectoriale (construcții, agricultură, industria alimentară);</li> <li>• Procedurile fiscale și conformarea (reguli mai stricte, limitarea excepțiilor).</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Implementarea uneia dintre cele mai ample reforme fiscale din perioada post-2015 prin OG nr. 16/2022, cu modificări structurale asupra TVA, impozitelor directe și contribuțiilor sociale;</li> <li>• Restrângerea facilităților fiscale și redefinirea microîntreprinderilor, cu impact direct asupra IMM-urilor;</li> <li>• Menținerea facilităților pentru construcții, agricultură și industria alimentară, dar cu condiționări suplimentare și plafoane salariale;</li> </ul>

Anul	Acte normative	Domenii fiscale vizate	Observații privind impactul
2023	Legea nr. 39/2023, Legea nr. 88/2023, Legea nr. 216/2023, HG nr. 181/2023, Legea nr. 142/2023, Legea nr. 34/2023, Legea nr. 69/2023, Legea nr. 43/2023	<ul style="list-style-type: none"> <li>• TVA (cote reduse și scutiri pentru domeniile prioritare);</li> <li>• Fiscalitatea verde și energia regenerabilă;</li> <li>• Sănătatea și infrastructura publică (regimul de TVA preferențial);</li> <li>• Impozitele indirecte și ajustările punctuale ale bazei impozabile;</li> <li>• Procedurile fiscale — clarificări legislative.</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Creșterea poverii administrative și a costurilor de conformare pentru contribuabili.</li> <li>• Introducerea și extinderea cotelor de TVA reduse pentru echipamentele destinate energiei regenerabile și investițiilor verzi (Legea nr. 39/2023);</li> <li>• Facilități fiscale acordate sectorului de sănătate publică și nonprofit, cu impact asupra investițiilor;</li> <li>• Clarificări legislative și ajustări punctuale ale regimului fiscal, cu efecte asupra veniturilor bugetare pe termen scurt;</li> <li>• Menținerea unui grad de instabilitate legislativă moderat, prin modificări succesive, dar mai specifice decât în anii anteriori.</li> </ul>
2024	Legea nr. 296/2023, OUG nr. 115/2023, Legea nr. 33/2023, OUG nr. 78/2024, OUG nr. 30/2024, OUG nr. 43/2024, OUG nr. 59/2024, Legea nr. 309/2024, Legea nr. 282/2023, Legea nr. 244/2024, OUG nr. 110/2024  În ultimul trimestru al anului au fost adoptate: Legea nr. 254/2024, OUG nr. 138/2024, OUG nr. 123/2024, OUG nr. 132/2024, OUG nr. 128/2024, Legea nr. 290/2024, OUG nr. 156/2024, în vigoare de la data de 1 ianuarie 2025.	<ul style="list-style-type: none"> <li>• TVA (majorări de cote, restrângerea cotelor reduse, eliminarea unor scutiri);</li> <li>• Contribuțiile sociale (CAS, CASS — extinderea bazei de calcul, eliminarea facilităților);</li> <li>• Impozitele directe (dividende, venituri salariale și asimilate);</li> <li>• Accizele și taxele indirecte (armonizare și redefiniri teritoriale);</li> <li>• Regimul facilităților fiscale sectoriale (construcții, agricultură, industria alimentară — eliminări, restrângeri);</li> <li>• Procedurile fiscale și conformarea (clarificări, extinderi ale obligațiilor declarative).</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Creșterea poverii fiscale prin majorarea cotelor de TVA și eliminarea unor facilități fiscale sectoriale, cu impact direct asupra costurilor firmelor;</li> <li>• Implementarea unui pachet de măsuri fiscale ample, prin aplicarea Legii nr. 296/2023 și a ordonanțelor conexe;</li> <li>• Extinderea bazei de calcul pentru contribuțiile sociale și includerea unor beneficii extrasalariale în sfera de impunere;</li> <li>• Intensificarea instabilității fiscale prin adoptarea succesivă a mai multor OUG cu aplicabilitate imediată;</li> <li>• Adoptarea în ultimul trimestru al anului a unor acte normative cu intrare în vigoare la 1 ianuarie 2025, limitând semnificativ capacitatea contribuabililor de a anticipa și gestiona modificările fiscale.</li> </ul>

**Sursa:** Prelucrare proprie pe baza datelor furnizate de buletinele informative fiscale publicate de ANAF

Analiza structurii intervențiilor legislative cu impact fiscal din perioada 2020–2024 (Tabelul 1) evidențiază faptul că 41% dintre modificări au fost adoptate prin ordonanțe de urgență și 44% prin legi, în timp ce hotărârile

de guvern și ordonanțele simple reprezintă 8%, respectiv 7% din total. Aceste ponderi reflectă utilizarea frecventă a instrumentelor normative cu aplicabilitate imediată și un ritm accelerat al intervențiilor legislative, care au afectat stabilitatea cadrului fiscal. În absența respectării principiului predictibilității impunerii, actorii economici operează într-un mediu caracterizat de incertitudine, cu efecte negative asupra capacității de planificare și conformare fiscale.

### 3.2. Modificările fiscale majore din perioada 2020–2024

Anul 2020 a fost marcat de declanșarea crizei sanitare generate de pandemia de COVID-19, context în care Guvernul a adoptat o serie de măsuri fiscale cu caracter excepțional. Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 33/2020 a introdus facilități fiscale pentru amânarea plății obligațiilor, iar Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 48/2020 a completat Codul fiscal în domeniul ajustării TVA și al regimului declarativ. Legea nr. 296/2020 a modificat regimul TVA și al accizelor, influențând atât obligațiile privind colectarea, cât și procedurile de raportare. În domeniul contribuțiilor sociale au fost introduse măsuri de sprijin pentru angajatori și salariați, incluzând amânări la plata CAS și a CASS, precum și reduceri și scutiri pentru angajatorii care au menținut active contractele de muncă în perioada stării de urgență.

În anul 2021, măsurile fiscale s-au concentrat pe alinierea la cerințele europene și susținerea redresării economice postpandemice. Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 13/2021 a majorat plafonul cifrei de afaceri pentru aplicarea sistemului TVA la încasare de la 2.250.000 lei la 4.500.000 lei, oferindu-le un sprijin suplimentar IMM-urilor în privința lichidităților. Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 59/2021 a operaționalizat sistemul One Stop Shop pentru comerțul electronic intracomunitar, facilitând raportarea centralizată a TVA. În ceea ce privește contribuțiile sociale, aceeași ordonanță i-a exceptat pe angajatorii nerezidenți de la obligația reținerii CAS și CASS pentru salariații supuși altor sisteme de securitate socială europene. De asemenea, regulile privind CAM au fost ajustate în corelație cu indemnizațiile de șomaj tehnic suportate de stat.

Anul 2022 a fost dominat de obiectivul consolidării bugetare în contextul crizei energetice și al instabilității geopolitice. Ordonanța Guvernului nr. 16/2022 a reprezentat una dintre cele mai ample reforme ale Codului fiscal, aducându-i acestuia peste 100 de modificări ce vizau TVA, impozitul pe profit și regimul contribuțiilor sociale. Pentru sectoarele construcției, agricultură și industria alimentară, actul normativ a menținut facilitățile privind scutirea de la plata CASS și reducerea CAS cu 3,75%, dar a introdus reguli mai stricte privind plafonul veniturilor salariale pentru care se aplică acestea. În același an, Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 67/2022 a acordat scutirea de la plata impozitului pe venit și a contribuțiilor sociale pentru suma de 200 lei/lună dacă angajatorii majorau voluntar salariul minim cu această sumă.

În 2023, atenția s-a îndreptat către consolidarea măsurilor de sprijinire a tranziției verzi și a infrastructurii de sănătate. Legea nr. 39/2023 a redus TVA la 5% pentru livrarea și instalarea echipamentelor de energie regenerabilă (panouri fotovoltaice, pompe de căldură), iar Legea nr. 88/2023 a introdus scutiri de TVA pentru construcția și modernizarea de unități spitalicești publice și nonprofit.

Anul 2024 a marcat o etapă de reformă fiscală majoră. Legea nr. 296/2023, aplicabilă de la 1 ianuarie 2024, a modificat substanțial sistemul de TVA: cota redusă de 9% a fost majorată la 19% pentru anumite produse alimentare și băuturi nealcoolice, iar cota de 5% aplicabilă în cazul locuințelor sociale și produselor eco/tradiționale a fost crescută la 9%. În același timp, scutirile pentru echipamentele medicale furnizate unităților de stat au fost eliminate, fiind menținute doar pentru entitățile nonprofit înregistrate în Registrul ANAF. În ceea ce privește contribuțiile sociale, aceeași lege a eliminat scutirea de la plata CASS pentru angajații din construcții, agricultură și industria alimentară, iar tichetele de masă și voucherele de vacanță au fost incluse în baza de calcul al contribuției.

Totodată, Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 115/2023, în vigoare de la 1 ianuarie 2024, a adus clarificări privind aplicarea facilităților în materie de CAS și CASS pentru sectoarele menționate, instituind un mecanism de aplicare proporțională în limita plafonului de 10.000 lei/lună. În plus, Ordonanța de urgență a Guvernului

nr. 59/2024 a majorat suma neimpozabilă scutită de contribuții de la 200 lei/lună la 300 lei/lună. Tot în 2024, Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 78/2024 a redefinit teritoriul de aplicare a TVA și accizelor, eliminând zona economică exclusivă a Mării Negre și aliniind astfel legislația națională la dreptul unional. În plus, aceasta a introdus reguli specifice privind sistemul de garanție-returnare (SGR) pentru ambalajele reutilizabile, cu impact direct asupra operatorilor economici. Spre sfârșitul anului, Legea nr. 254/2024 a clarificat aplicarea cotei reduse de 9% pentru alimente, cu anumite excepții, dispozițiile fiind aplicabile începând cu 1 ianuarie 2025.

Tendința de modificare frecventă a cadrului legislativ a continuat și în anul 2025, odată cu adoptarea Legii nr. 141/2025, care reprezintă Pachetul 1 de măsuri fiscal-bugetare. Actul normativ prevede creșterea unor impozite (de exemplu, impozitul pe dividende de la 10% la 16%, modificarea cotelor de TVA — 21% și 11%) și contribuții (CASS de 10% pentru veniturile din activități independente ce depășesc șase salarii minime brute pe economie — 24.300 lei), extinderea bazei de impozitare și restrângerea unor facilități fiscale (eliminarea statutului de *coasigurat*), toate cu aplicabilitate imediată. În completare, Pachetul 2, alcătuit din cinci legi distincte, vizează, printre altele, majorarea capitalului social minim al SRL-urilor (valori minime în funcție de cifra de afaceri), impozitarea clădirilor și a terenurilor în funcție de valoarea de piață și modificarea bazei de calcul al CASS pentru activitățile independente (plafonul anual este majorat de la 60 la 72 de salarii minime brute).

Toată această dinamică a modificărilor confirmă caracterul accelerat și adesea imprevizibil al reformelor fiscale recente, cu implicații directe asupra capacității contribuabililor de a se conforma în timp util. Cumularea acestor schimbări într-un interval scurt de timp relevă lipsa unei strategii fiscale pe termen lung, accentuând nevoia de stabilitate legislativă în sprijinul sustenabilității economice.

### 3.3. Efectele instabilității fiscale asupra comportamentului economic și mediului de afaceri

România a experimentat multiple schimbări economice în perioada analizată, de la recesiunea generată de pandemia de COVID-19, la o redresare economică temperată, urmată de presiuni inflaționiste și dezechilibre bugetare accentuate. În acest context, evoluția principalilor indicatori macroeconomici — produsul intern brut, rata inflației și rata șomajului — reflectă nu doar impactul șocurilor externe, ci și consecințele instabilității fiscale asupra mediului economic și mediului de afaceri românesc.

Produsul intern brut la preț de piață, principalul agregat macroeconomic al contabilității naționale, reprezintă rezultatul final al activității de producție a unităților producătoare rezidente în decursul unei perioade, respectiv un an. Ca indicator al dezvoltării economice, PIB este sensibil la gradul de predictibilitate a politicii fiscale, întrucât volatilitatea legislativă influențează deciziile de investiții, planificarea financiară și costurile de conformare ale contribuabililor.

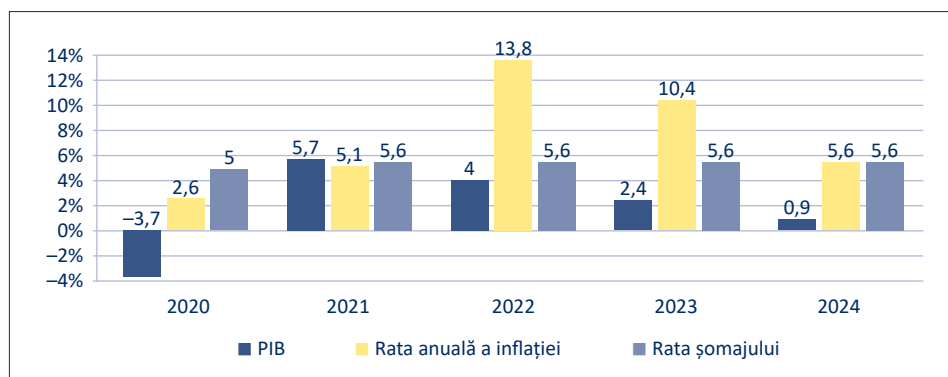


Figura 2. Evoluția produsului intern brut, a inflației și a șomajului la nivel național în perioada 2020–2024 (modificări față de anul precedent)

Sursa: Prelucrare proprie pe baza datelor furnizate de INS și Banca Mondială

După cum se observă în Figura 2, scăderea PIB cu 3,7% în anul 2020 reflectă efectele directe ale restricțiilor impuse de pandemie și ale blocajelor în lanțurile de aprovizionare. Reluarea activității economice în anul 2021 a condus la o revenire temporară, însă ritmul de creștere a fost ulterior frânat de inflația ridicată și de incertitudinile fiscale. În 2024, creșterea indicatorului a fost de doar 0,9%, semnificativ sub estimările CE (3,3%) și ale FMI (2,8% în aprilie 2024, revizuit la 1,9% în octombrie) (Bellu, 2025), sugerând că instabilitatea cadrului fiscal, caracterizată prin modificări succesive ale impozitelor și contribuțiilor, a afectat încrederea investitorilor și capacitatea firmelor de a susține investiții pe termen mediu și lung. Această evoluție este amplificată de nivelul ridicat al deficitului bugetar (8,65% din PIB) și de creșterea datoriei publice (54,9% din PIB), care limitează spațiul de manevră al politicii fiscale.

Așa cum știm, inflația reprezintă un fenomen specific perioadelor de criză economică, reprezentând deprecierea banilor de hârtie aflați în circulație ca urmare fie a emiterii unei mase bănești peste nevoile reale ale circulației, fie a reducerii volumului producției și circulației mărfurilor, fapt care duce la scăderea puterii de cumpărare. Totodată, inflația este provocată de un exces al cererii de bunuri și servicii pentru care economia nu are un răspuns adecvat. În opinia lui Keynes (1970, apud Stanciu, 2013), acest fenomen determină creșterea treptată a prețurilor, iar dacă factorii inițiali persistă, ritmul de majorare a prețurilor se accelerează, conducând în cele din urmă la un proces inflaționist.

În ceea ce privește dinamica ratei anuale a inflației pentru perioada 2020–2024, se observă oscilația acesteia de la 2,6% în 2020 la un vârf de 13,8% în 2022, cauzat de creșterea prețurilor la energie și alimente, și o scădere constantă până la 5,6% în 2024. Dacă aplicăm clasificarea folosită de Stanciu (2013) la perioada analizată, putem constata că au existat patru tipuri de inflație: (1) inflație târâtoare (sub 3–4% pe an) în 2020, (2) moderată (până la 6%) în 2021 și 2024, (3) rapidă (10%) în 2023 și (4) galopantă (13,8%) în 2022. Pentru acest interval, oscilațiile ratei inflației pot fi explicate nu doar pe baza factorilor externi (creșterea prețurilor la energie și alimente), ci și a instabilității fiscale, care a generat incertitudine privind costurile de producție și nivelul impozitării. Modificările frecvente ale regimului fiscal au contribuit la reflectarea unor costuri suplimentare în prețurile finale, afectând puterea de cumpărare și comportamentul legat de consum. Clasificarea tipurilor de inflație potrivit literaturii de specialitate confirmă caracterul volatil al mediului macroeconomic în perioada 2020–2024.

Un alt indicator macroeconomic relevant pentru evaluarea impactului instabilității fiscale este rata șomajului, care reflectă dezechilibrul dintre oferta și cererea de forță de muncă. Deși manifestările sale variază de la o țară la alta, în ultima perioadă șomajul s-a transformat într-un fenomen constant, fără a exclude însă complet posibilitatea ocupării totale a forței de muncă (Barbăneagră & Jomir, 2024). Conform datelor prezentate în Figura 2, rata șomajului a crescut cu 1,1% în 2020 (3,9% în 2019), urmând stabilizarea valorii la 5,6% în următorii patru ani. Creșterile aferente primilor doi ani relevă impactul pandemiei asupra pieței muncii ca urmare a dificultăților economice generate de criza sanitară. Deși măsurile guvernamentale (șomajul tehnic, ajutoarele financiare pentru angajați) au contribuit la menținerea ocupării forței de muncă, impactul crizei s-a resimțit în anul 2021, multe companii fiind nevoite să își reducă personalul sau să își înceteze activitatea.

Stabilizarea valorii în următorii patru ani nu indică neapărat o îmbunătățire structurală a pieței muncii, ci mai degrabă o adaptare prudentă a firmelor într-un context caracterizat de incertitudine economică și fiscală. Modificările repetate ale regimului contribuțiilor sociale și ale facilităților salariale au influențat deciziile de angajare, determinându-i pe actorii economici să adopte strategii conservatoare privind extinderea forței de muncă și să amâne crearea de noi posturi.

În ansamblu, evoluția PIB, a inflației și a șomajului indică faptul că instabilitatea fiscală a amplificat vulnerabilitățile macroeconomice ale României, afectând investițiile, costurile și comportamentul agenților economici. Lipsa unui cadru fiscal predictibil a redus eficiența măsurilor de redresare economică și a accentuat incertitudinea, având implicații directe asupra sustenabilității mediului de afaceri.

#### 4. Impactul instabilității fiscale asupra sectoarelor economice vulnerabile

În perioada 2020–2024, instabilitatea fiscală din România a avut efecte semnificative asupra unor sectoare economice sensibile, precum construcțiile, turismul și operațiunile transfrontaliere. Modificările frecvente ale legislației fiscale au urmărit pe de o parte stimularea creșterii economice și pe de altă parte alinierea la cerințele europene, generând însă implicații complexe și inegale asupra ramurilor economice analizate.

##### 4.1. Sectorul construcțiilor

Industria construcțiilor a avut o evoluție dinamică, fiind influențată atât de conjunctura globală, cât și de politicile fiscale interne. Considerat strategic pentru economia românească, acest sector a beneficiat de facilități fiscale importante menite să combată deficitul de forță de muncă și să stimuleze investițiile (Korostelkina *et al.*, 2020). Din 2019 până în 2024, angajații din acest domeniu au fost scutiți de impozitul pe venit, iar contribuțiile lor sociale au fost reduse sau plafonate, măsuri ce au generat creșterea susținută a activității atât în proiectele rezidențiale, cât și în sfera infrastructurii. De exemplu, în anul 2021 sectorul construcțiilor a înregistrat o creștere de peste 10%, care a fost susținută de cererea ridicată de pe piața imobiliară și de investițiile publice în infrastructura națională (Badiu (Cazacu) *et al.*, 2024).

În Figura 3 se observă evoluția construcțiilor în România în perioada 2020–2024, pe baza indicelui volumului de construcții (IVC), exprimat procentual, care include trei categorii majore de lucrări: construcții noi, reparații capitale și reparații curente. Analiza indică o tendință oscilantă, dar ciclică, influențată de factorii sezonieri, economici și politici. Deși au prezentat dinamici distincte, cele trei tipuri de lucrări au înregistrat creșteri progresive, urmate de scăderi periodice. Reparatiile capitale au suferit cele mai mari fluctuații, fiind dependente de bugetele publice și de finanțări periodice, spre deosebire de construcțiile noi și reparațiile curente, care au înregistrat o evoluție mai stabilă.

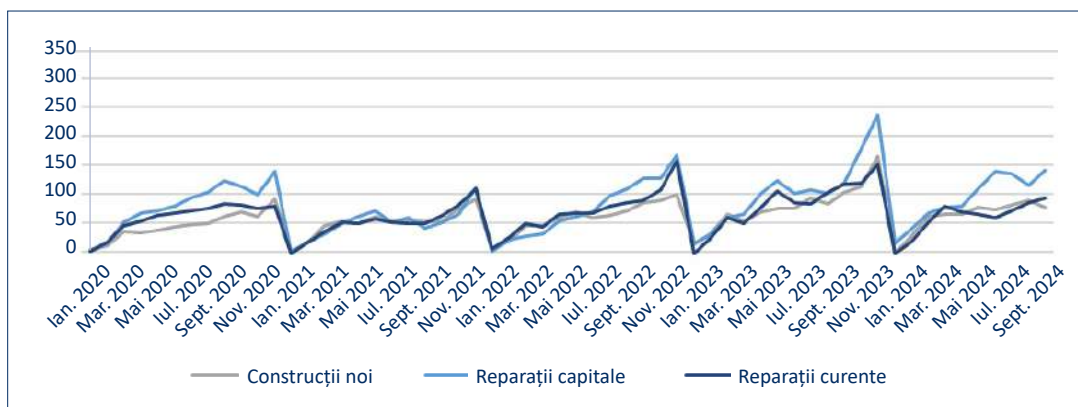


Figura 3. Evoluția lucrărilor de construcții pe elementele de structură conform CAEN Rev. 2 în perioada ianuarie 2020 – octombrie 2024 (serie ajustată în funcție de numărul de zile lucrătoare și de sezonaliitate)

**Sursa:** Prelucrare proprie pe baza datelor furnizate de INS

Pandemia de COVID-19 a generat dificultăți în majoritatea sectoarelor, însă construcțiile s-au dovedit relativ reziliente, beneficiind de un nivel ridicat de activitate datorită proiectelor publice în derulare și sprijinului fiscal acordat. Literatura de specialitate confirmă rolul facilităților fiscale în menținerea activității și ocupării forței de muncă în domeniu (Radu *et al.*, 2018). Anunțul privind eliminarea facilităților fiscale începând cu 1 ianuarie 2025 (ca urmare a OUG nr. 156/2024, supranumită „Ordonanța-trenuleț”) a generat îngrijorări în ceea ce privește

costurile salariale și competitivitatea în rândul societăților afectate. Potrivit Asociației Române a Antreprenorilor din Construcții (ARACO), această modificare poate conduce la migrarea forței de muncă și la întâzieri în implementarea proiectelor de infrastructură publică ([Economedica, 2024](#)). Impactul este amplificat de creșterea prețurilor materialelor de construcții și de presiunea inflaționistă, conturând un climat economic dificil pentru companiile din domeniu ([Badiu \(Cazacu\) et al., 2024](#)).

Astfel, deși facilitățile fiscale au contribuit la expansiunea sectorului, eliminarea lor indică o potențială inversare a tendinței, stârnind îngrijorări cu privire la continuitatea investițiilor și stabilitatea forței de muncă în această ramură de activitate.

#### 4.2. Sectorul turismului

Turismul reprezintă un sector cu potențial ridicat, dar cu o contribuție modestă la PIB-ul național, în pofida diversității ofertei turistice — de la patrimoniul cultural și stațiunile balneare, până la turismul de afaceri și cel de agrement. El este caracterizat prin sezonalitate accentuată, fluxurile de turiști (atât rezidenți, cât și nerezidenți) concentrându-se în stațiunile montane pe timpul iernii și în cele de pe litoralul Mării Negre în sezonul estival.

Evoluția turismului românesc în perioada 2020–2024 reflectă o redresare treptată după șocul generat de pandemie, aspect ilustrat prin intermediul Figurii 4. În anul 2020, contextul pandemic a afectat grav mobilitatea și a condus la scăderea dramatică a numărului de turiști: ca urmare a restricțiilor de circulație și a închiderii temporare a structurilor de cazare, au fost înregistrați doar 5,94 milioane de turiști interni și 0,45 milioane de turiști străini. Anul 2022 a marcat o relansare semnificativă, cu un total de 10,91 milioane de turiști interni (+28%) și 1,67 milioane de turiști străini (+98%), demonstrând revenirea turismului internațional. În anul 2024, sectorul a atins cel mai înalt nivel, reflectând consolidarea pieței și eficiența strategiilor de promovare.

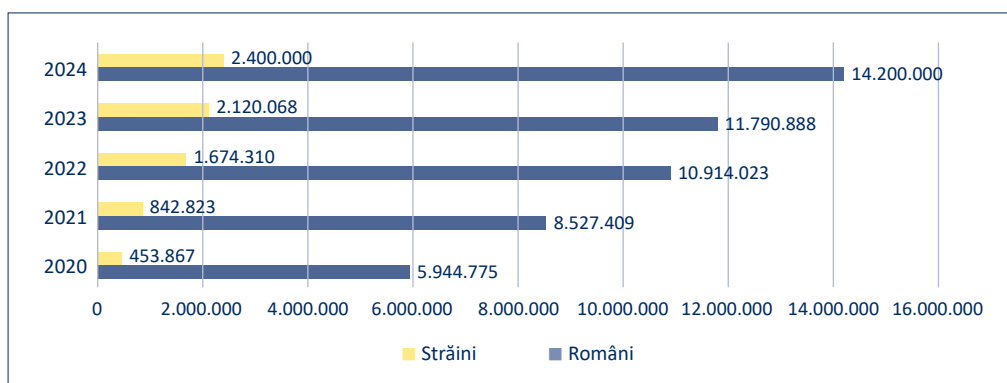


Figura 4. Dinamica turiștilor din structurile de cazare turistică în perioada 2020–2024

**Sursa:** Prelucrare proprie pe baza datelor furnizate de breviarele statistice publicate de INS

În anul 2023, România s-a clasat pe locul nouă la nivel european în ceea ce privește turismul intern, generând venituri de 10,4 miliarde euro aduse de turiștii autohtoni și de 12,2 miliarde euro în total. Cu toate acestea, ponderea sectorului turistic în PIB-ul României a fost de doar 3,3%, semnificativ sub media UE, de 4,5% ([Păvălașc, 2024](#)), ceea ce indică un potențial de creștere insuficient valorificat.

Din perspectiva eficienței investițiilor publice în infrastructura turistică, România se situează pe locul al treilea între statele din Europa Centrală și de Est dacă ne raportăm la randamentul fondurilor publice reflectat în cifra de afaceri generată de industria turismului. Astfel, în anul 2023, fiecare punct procentual din bugetul

de stat alocat sectorului turismului și călătoriilor a generat o cifră de afaceri de aproximativ 4.669 milioane euro, România fiind devansată doar de Polonia și Croația (Ciocoiu *et al.*, 2025). Acest rezultat evidențiază capacitatea sectorului turistic de a transforma investițiile publice în valoare economică în pofida constrângerilor structurale și a instabilității cadrului fiscal.

Pentru a sprijini industria, autoritățile au menținut o cotă de TVA redusă pentru serviciile turistice, măsură care a contribuit la susținerea redresării și la creșterea competitivității. În plus, digitalizarea și utilizarea platformelor online au sporit vizibilitatea destinațiilor mai puțin cunoscute, precum stațiunea Băile Felix (Moza & Ban, 2023). Cu toate acestea, instabilitatea fiscală continuă să afecteze capacitatea operatorilor de turism de a realiza investiții pe termen mediu și de a-și planifica activitatea într-un sector deja expus riscurilor sezonality și fluctuațiilor cererii. Nesiguranța privind menținerea facilităților fiscale și modificările frecvente ale regimului de impozitare pot descuraja modernizarea infrastructurii turistice și investițiile în diversificarea serviciilor, limitând potențialul de creștere sustenabilă al sectorului.

### 4.3. Sectorul operațiunilor transfrontaliere

În contextul integrării europene și al globalizării, operațiunile economice transfrontaliere au devenit esențiale pentru dezvoltarea economică și consolidarea relațiilor comerciale dintre țări. Între anii 2020 și 2024, acest segment a trecut printr-un proces de transformare marcat de reforme fiscale, digitalizare și inițiative de armonizare la nivelul UE. Implementarea Directivei (UE) 2018/822 a Consiliului din 25 mai 2018 de modificare a Directivei 2011/16/UE în ceea ce privește schimbul automat obligatoriu de informații în domeniul fiscal cu privire la modalitățile transfrontaliere care fac obiectul raportării (DAC6) și introducerea sistemelor e-Factura și SAF-T au urmărit creșterea transparenței și combaterea evaziunii fiscale (Dumiter & Jimon, 2021; Sokolovskyy, 2022).

Pentru a evidenția impactul acestor modificări asupra schimburilor comerciale internaționale, este relevantă analiza evoluției importurilor și exporturilor desfășurate de România în perioada 2020–2024.

Conform Figurii 5, comerțul internațional a înregistrat o creștere în perioada 2021–2022, în special ca urmare a relansării economiei postpandemie. Cu toate acestea, soldul comercial a rămas negativ în 2022, atingând un deficit record, de –34,089 miliarde euro. Această dinamică sugerează că, în ciuda progreselor legislative și tehnologice, România nu a reușit să reducă dezechilibrul extern, iar importurile au continuat să crească într-un ritm mai alert decât exporturile.

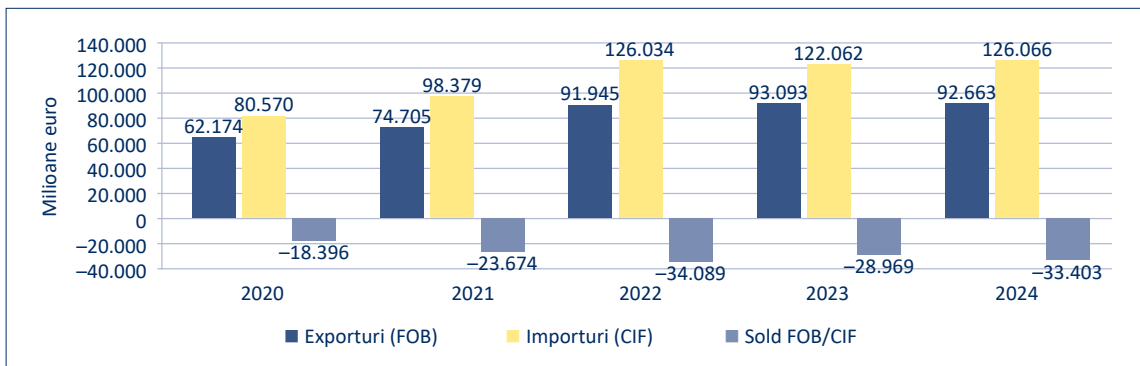


Figura 5. Dinamica importurilor și exporturilor în perioada 2020–2024

Sursa: Prelucrare proprie pe baza datelor furnizate de INS

Deși digitalizarea fiscală a îmbunătățit eficiența administrativă, costurile de conformare asociate noilor obligații declarative au afectat în special IMM-urile, care dispun de resurse limitate pentru adaptarea la acestea.

Investițiile în sistemele informatice, consultanță fiscală și formarea profesională necesare au sporit povara administrativă, influențând negativ competitivitatea acestora. În același timp, instabilitatea cadrului fiscal și complexitatea reglementărilor pot afecta percepția investitorilor străini, care evaluează predictibilitatea și coerența fiscale ca factori esențiali în deciziile de amplasare a investițiilor.

## 5. Concluzii

*Constatările principale ale cercetării* indică faptul că în perioada 2020–2024 sistemul fiscal din România a fost caracterizat printr-un grad ridicat de instabilitate legislativă, manifestată prin modificări frecvente și adesea imprevizibile ale cadrului normativ. Această volatilitate a afectat semnificativ capacitatea agenților economici de a realiza o planificare financiară coerentă, a influențat negativ comportamentele investiționale și a amplificat costurile de conformare fiscală, în special pentru IMM-uri și pentru profesioniștii contabili. Analiza integrată a cadrului legislativ, a indicatorilor macroeconomici și a sectoarelor vulnerabile evidențiază faptul că instabilitatea fiscală a contribuit la accentuarea incertitudinii economice, reducând eficiența mecanismelor de redresare și afectând sustenabilitatea mediului de afaceri.

*Implicațiile pentru politicile publice* derivă din necesitatea consolidării principiului predictibilității fiscale, ca element esențial al unui cadru economic funcțional. Rezultatele studiului susțin instituirea unui calendar fiscal anual unic, care să asigure stabilitatea regulilor de impunere pe parcursul exercițiului bugetar și implementarea unor mecanisme obligatorii de evaluare *ex-ante* și *ex-post* a impactului fiscal al modificărilor legislative. Totodată, se impune consultarea sistematică a mediului de afaceri și a organizațiilor profesionale în vederea reducerii efectelor prociclice și a creșterii gradului de acceptare și conformare voluntară. O astfel de abordare ar putea contribui la creșterea încrederii investitorilor și la îmbunătățirea calității guvernantei fiscale.

*Implicațiile practice și aferente cercetării* evidențiază utilitatea rezultatelor obținute pentru dezvoltarea unor instrumente contabile și fiscale cu caracter predictiv, capabile să sprijine companiile și pe profesioniștii contabili în gestionarea riscurilor generate de volatilitatea legislativă. De asemenea, studiul oferă un cadru de referință pentru analize comparative la nivel european, permițând evaluarea poziției României în raport cu alte state membre ale UE, în special economii emergente cu structuri fiscale similare. Din perspectivă aplicativă, concluziile pot fundamenta elaborarea unor politici sectoriale diferențiate adaptate gradului de vulnerabilitate al fiecărei ramuri economice.

Limitările studiului sunt determinate de caracterul preponderent descriptiv al datelor utilizate și de absența unui model econometric care să permită identificarea relațiilor cauzale dintre instabilitatea fiscală și performanța economică. Cercetările viitoare pot extinde analiza prin testarea statistică a impactului instabilității fiscale asupra performanței sectoriale și a investițiilor, precum și prin comparații între România și alte economii emergente din UE, în vederea identificării unor modele de bune practici în materie de predictibilitate fiscală.

### Bibliografie

1. Badiu (Cazacu), C.E., Bărbuță-Mișu, N., Chiriță, M., Soare, I., Zlati, M.L., Fortea, C., Antohi, V.M. (2024), *Modelling the Impact of VAT Fiscality on Branch-Level Performance in the Construction Industry — Evidence from Romania*, *Economies*, vol. 12, nr. 2, pp. 1–28, <https://doi.org/10.3390/economies12020030>.
2. Barbăneagră, O., Jomir, E. (2024), *Provocări ale șomajului în Republica Moldova: analiza tendințelor și a măsurilor de combatere*, *Economica*, vol. 129, nr. 3, pp. 79–94, <https://doi.org/10.53486/econ.2024.129.079>.
3. Bellu, C. (2025), *Ce spun primele cifre de la INS despre evoluția economiei în 2024: România a avut o creștere economică de doar 0,9%. În T4 PIB-ul a crescut cu 0,8% față de T3*, *Ziarul Financiar*, <https://www.zf.ro/banci-si-asigurari/ce-spun-primele-cifre-de-la-ins-despre-evolutia-economiei-in-2024-22694573>.

4. Ciocoiu, C.N., Cioc, M., Marinescu, C., Baci, S.G., Sadkowska, J. (2025), *Performance Analysis in Tourism: Romania's Competitiveness Among Central and Eastern European Countries*, Sustainability, vol. 17, nr. 4, <https://doi.org/10.3390/su17041697>.
5. Dumiter, F.C., Jimon, Ș.A. (2021), *Practical Issues Regarding International Underpinnings of Tax Legislation Under the Auspices of Law No. 296/2020*, Journal of Legal Studies, vol. 27, nr. 41, pp. 1–16, <https://doi.org/10.2478/jles-2021-0001>.
6. Korostelkina, I., Dedkova, E., Varaksa, N., Korostelkin, M. (2020), *Models of Tax Relations: Improving the Tax Culture and Discipline of Taxpayers in the Interests of Sustainable Development*, în *E3S Web of Conferences, The 1st International Conference on Business Technology for a Sustainable Environmental System (BTSES–2020)*, vol. 159, <https://doi.org/10.1051/e3sconf/202015906014>.
7. Moza, M., Ban, O. (2023), *Analysis of the Digitization Level of Small and Medium Enterprises in Tourism. Identifying the Level of Digitization of Businesses from Băile Felix, Bihor, Romania*, Studia Universitatis Babeș-Bolyai Negotia, vol. 68, nr. 3, pp. 93–108, <https://doi.org/10.24193/subbnegotia.2023.3.04>.
8. Păvălaș, M. (2024), *Ce îi lipsește României pentru a atrage din turism o contribuție de 4,5% din PIB, cât este media în Uniunea Europeană*, Termene AI, <https://termene.ro/articole/lipsa-promovarii-contributia-turismului-la-pib>.
9. Radu, R.I., Mihai, I.O., Florea, A.M. (2018), *Analysis of the Impact of Real Estate Market Evolution on Fixed Assets' Capitalization in Romanian Companies, Based on the Econometric Model*, în *International Conference "Risk in Contemporary Economy"*, XIXth Edition, 2018, Galați, pp. 23–33, <https://doi.org/10.26397/RCE206705323>.
10. Sokolovskyy, O. (2022), *Cross-Border Cooperation Within the European Neighborhood and Partnership Instrument "Ukraine–Romania–Moldova"*, Copernicus Political and Legal Studies, vol. 1, nr. 1, pp. 48–60, <https://doi.org/10.15804/CPLS.20221.05>.
11. Stanciu, C. (2013), *Dinamica inflației în România în perioada 2002–2012*, Ecostudent — Revistă de cercetare științifică a studenților economiști, nr. 1, pp. 4–10.
12. ANAF, *Buletin informativ fiscal (pentru perioada 2020–2024)*, [www.anaf.ro](http://www.anaf.ro).
13. Consiliul Fiscal al României (2025), *Opinia Consiliului Fiscal cu privire la proiectul de lege privind unele măsuri fiscale-bugetare*, [https://www.consiliulfiscal.ro/CF%20-%20RO%20-%20Opinie\\_proiect\\_lege\\_măsuri\\_fiscal\\_bugetare%20-%20FINAL.pdf](https://www.consiliulfiscal.ro/CF%20-%20RO%20-%20Opinie_proiect_lege_măsuri_fiscal_bugetare%20-%20FINAL.pdf).
14. EconoMedia (2024), *Asociația Constructorilor: Măsurile fiscale precipitate vor avea consecințe devastatoare din punct de vedere economico-social pentru acest sector vital. Pericol pentru proiectele finanțate prin PNRR aflate în șantier*, <https://econoMedia.ro/asociația-constructorilor-măsurile-fiscale-precipitate-vor-avea-consecințe-devastatoare-din-punct-de-vedere-economico-social-pentru-acest-sector-vital- pericol-pentru-proiectele-finantate-prin-pnrr-a.html>.
15. Institutul Național de Statistică (2022), *Forța de muncă în România. Ocupare și șomaj. Anul 2021*, Statistică Oficială, nr. 163, [https://insse.ro/cms/sites/default/files/field/publicatii/forta\\_de\\_munca\\_in\\_romania\\_ocupare\\_si\\_somaj\\_2021.pdf](https://insse.ro/cms/sites/default/files/field/publicatii/forta_de_munca_in_romania_ocupare_si_somaj_2021.pdf).
16. Institutul Național de Statistică (2022), *În anul 2021, rata de ocupare a populației în vârstă de muncă (15–64 ani) a fost de 61,9%, în creștere față de anul anterior cu 1,7 puncte procentuale*, Comunicat de presă nr. 99, [https://insse.ro/cms/sites/default/files/com\\_presa/com\\_pdf/somaj\\_2021r.pdf](https://insse.ro/cms/sites/default/files/com_presa/com_pdf/somaj_2021r.pdf).
17. Institutul Național de Statistică (2023), *Forța de muncă în România. Ocupare și șomaj. Anul 2022*, Statistică Oficială, nr. 164, [https://insse.ro/cms/sites/default/files/field/publicatii/forta\\_de\\_munca\\_in\\_romania\\_ocupare\\_si\\_somaj\\_2022.pdf](https://insse.ro/cms/sites/default/files/field/publicatii/forta_de_munca_in_romania_ocupare_si_somaj_2022.pdf).
18. Institutul Național de Statistică (2024), *Anuarul de comerț internațional al României*, [https://insse.ro/cms/sites/default/files/field/publicatii/anuarul\\_de\\_comert\\_international\\_al\\_romaniei-carte-2024\\_0.pdf](https://insse.ro/cms/sites/default/files/field/publicatii/anuarul_de_comert_international_al_romaniei-carte-2024_0.pdf).
19. Institutul Național de Statistică (2024), *Forța de muncă în România. Ocupare și șomaj. Anul 2023*, Statistică Oficială, nr. 165, [https://insse.ro/cms/sites/default/files/field/publicatii/forta\\_de\\_munca\\_in\\_romania\\_ocupare\\_si\\_somaj\\_2023.pdf](https://insse.ro/cms/sites/default/files/field/publicatii/forta_de_munca_in_romania_ocupare_si_somaj_2023.pdf).
20. Institutul Național de Statistică (2024), *Lucrările de construcții în luna septembrie 2024*, Comunicat de presă nr. 308, [https://insse.ro/cms/sites/default/files/com\\_presa/com\\_pdf/indici\\_constr09r24.pdf](https://insse.ro/cms/sites/default/files/com_presa/com_pdf/indici_constr09r24.pdf).

21. Institutul Național de Statistică (2025), *Turismul României. Breviar statistic*, Statistică Oficială, nr. 166, <https://insse.ro/cms/ro/tags/turismul-romaniei>.
22. Institutul Național de Statistică (n.d.), *IPC — serie de date anuală*, <https://insse.ro/cms/ro/content/ipc%E2%80%93serie-de-date-anuala>.
23. Institutul Național de Statistică (n.d.), *Produsul intern brut anual. Precizări metodologice*, [https://insse.ro/cms/files/statistici/comunicate/pib/pib\\_anual/Precizari%20metodologice.pdf](https://insse.ro/cms/files/statistici/comunicate/pib/pib_anual/Precizari%20metodologice.pdf).
24. *Codul fiscal cu Norme. Codul de procedură fiscală (2024)*, Editura Universul Juridic, București.
25. Legea nr. 296/2020 pentru modificarea și completarea Legii nr. 227/2015 privind Codul fiscal, publicată în Monitorul Oficial nr. 1.269/21.12.2020, cu modificările și completările ulterioare.
26. Legea nr. 39/2023 pentru completarea art. 291 alin. (3) din Legea nr. 227/2015 privind Codul fiscal, publicată în Monitorul Oficial nr. 40/13.01.2023.
27. Legea nr. 88/2023 pentru modificarea și completarea Legii nr. 227/2015 privind Codul fiscal, publicată în Monitorul Oficial nr. 310/12.04.2023.
28. Legea nr. 296/2023 privind unele măsuri fiscal-bugetare pentru asigurarea sustenabilității financiare a României pe termen lung, publicată în Monitorul Oficial nr. 977/27.10.2023, cu modificările și completările ulterioare.
29. Legea nr. 254/2024 pentru modificarea art. 291 alin. (2) din Legea nr. 227/2015 privind Codul fiscal, publicată în Monitorul Oficial nr. 1.006/08.10.2024.
30. Legea nr. 141/2025 privind unele măsuri fiscal-bugetare, publicată în Monitorul Oficial nr. 699/25.07.2025, cu modificările și completările ulterioare.
31. Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 33/2020 privind unele măsuri fiscale și modificarea unor acte normative, publicată în Monitorul Oficial nr. 260/30.03.2020, cu modificările și completările ulterioare.
32. Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 48/2020 privind unele măsuri financiar-fiscale, publicată în Monitorul Oficial nr. 319/16.04.2020, cu modificările ulterioare.
33. Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 13/2021 pentru modificarea și completarea Legii nr. 227/2015 privind Codul fiscal și a Legii contabilității nr. 82/1991, publicată în Monitorul Oficial nr. 197/26.02.2021, cu modificările ulterioare.
34. Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 59/2021 pentru modificarea și completarea Legii nr. 227/2015 privind Codul fiscal, publicată în Monitorul Oficial nr. 630/28.06.2021, cu completările ulterioare.
35. Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 67/2022 privind unele măsuri fiscale, precum și pentru modificarea și completarea art. 59 din Legea nr. 207/2015 privind Codul de procedură fiscală, publicată în Monitorul Oficial nr. 494/18.05.2022.
36. Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 115/2023 privind unele măsuri fiscal-bugetare în domeniul cheltuielilor publice, pentru consolidare fiscală, combaterea evaziunii fiscale, pentru modificarea și completarea unor acte normative, precum și pentru prorogarea unor termene, publicată în Monitorul Oficial nr. 1.139/15.12.2023, cu modificările și completările ulterioare.
37. Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 59/2024 pentru modificarea și completarea Legii nr. 227/2015 privind Codul fiscal, precum și alte măsuri fiscale, publicată în Monitorul Oficial nr. 534/07.06.2024.
38. Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 78/2024 pentru modificarea și completarea Legii nr. 227/2015 privind Codul fiscal, precum și pentru reglementarea unor măsuri fiscal-bugetare, publicată în Monitorul Oficial nr. 596/26.06.2024, cu modificările și completările ulterioare.
39. Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 156/2024 privind unele măsuri fiscal-bugetare în domeniul cheltuielilor publice pentru fundamentarea bugetului general consolidat pe anul 2025, pentru modificarea și completarea unor acte normative, precum și pentru prorogarea unor termene, publicată în Monitorul Oficial nr. 1.334/31.12.2024, cu modificările și completările ulterioare.
40. Ordonanța Guvernului nr. 16/2022 pentru modificarea și completarea Legii nr. 227/2015 privind Codul fiscal, abrogarea unor acte normative și alte măsuri financiar-fiscale, publicată în Monitorul Oficial nr. 716/15.07.2022, cu modificările și completările ulterioare.
41. <https://data.worldbank.org/country/romania?locale=ro>